

ประเภทภูมิปัญญาด้าน การปกครอง

ชื่อภูมิปัญญา เงินท็อก

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

เงินท็อก เป็นเงินตราตระกูลหนึ่ง ของอาณาจักรล้านนา ซึ่งเป็นโลหะผสม คือ เงินผสมทองแดง

โดยมีส่วนที่เป็นเนื้อเงินน้อยมาก มีรูปร่างคล้ายเปลือกหอย โดยด้านบนที่นูนขึ้นมา นั้นเรียบ ไม่มีเส้น และมีสีเหลือง แถบน้ำตาลแดง เคลือบจับอยู่ส่วนด้านล่าง มีรอยเว้าเข้าไปคล้ายรอยนิ้วมือค และที่ขอบรอยเว้า ด้านล่างมีรูเล็ก ๆ เจาะไว้ เพื่อใช้ร้อยด้วยเชือก

เงินท็อก เป็นเงินที่คนพื้นบ้าน พื้นเมือง ใช้แลกเปลี่ยน ซื้อขาย ในสมัยก่อน

โดยมีความเป็นเอกลักษณ์ของนครรัฐอิสระ คือ “เมืองน่าน” สามารถผลิตเงินออกมาใช้ได้ ซึ่งเรียกว่า “เงินท็อกเมืองน่าน” และมักพบอยู่ตามบ้านเรือนโดยทั่วไป เพื่อนำเอาไว้ใช้สอยในสมัยปัจจุบัน มีประโยชน์ในการใส่ขันตั้ง เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็นขันตั้งของ “การปลุกธาดู สืบชะตาขันตั้งส่งเคราะห์ รคน้ำ ฯลฯ” เงินท็อกจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเป็นโลหะวัตถุที่นับวันจะหายากมากขึ้น โดยมีหลายชนิด เช่น

- เงินท็อก ตอเฟือง ล้ม
- เงินท็อก ดอกผักชี
- เงินท็อก แบบธรรมดา

เงินท็อก นอกจากจะใช้ประโยชน์ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว คนพื้นบ้านพื้นเมืองยังถือว่าเป็นของ ชุ่มเย็น มักมีเก็บไว้ตามเส้าข้าว ในตุ้งเป็ก ในแอ็บ ในบุง เพื่อไว้ใช้ในประโยชน์ดังกล่าวมา นับว่าเป็นภูมิปัญญา ปัญญามรดกด้านเงินตราของพื้นบ้านพื้นเมืองที่ควรอนุรักษ์ และสืบต่อกันไป

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น อายุ 39 ปี

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 – 781105